

UWAGI METODYCZNE

Podstawowe definicje pojęć i klasyfikacje – niezbędne do właściwej interpretacji wyników spisu - są zamieszczane w każdej z publikacji z wynikami spisu.

Z uwagi na fakt, że dla części mieszkańców niemożliwe było przeprowadzenie spisu z udziałem rachmistrza spisowego (z różnych powodów), podstawowe informacje dla takich osób, takie jak: imię i nazwisko, data urodzenia oraz płeć – zostały spisane z ewidencji. Wszystkie pozostałe pytania na formularzu spisowym – w przypadku spisywanych z ewidencji – pozostały bez odpowiedzi. Szacuje się, że z ewidencji spisano ponad 730 tys. osób (ponad 2% ogółu ludności), będących stałymi mieszkańcami naszego kraju. Bezpośrednią konsekwencją spisywania z ewidencji są braki odpowiedzi (nieustalone), podawane w poszczególnych tablicach.

DEFINICJE POJĘĆ

OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE

W spisie 2002 roku przyjęto zasady wyodrębniania tej kategorii osób, spójne metodologicznie ze stosowanymi w spisach z lat 1988 i 1978, tym samym została zachowana możliwość porównywania ich wyników.

Osoba niepełnosprawna to osoba, która posiadała odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoba, która takiego orzeczenie nie posiadała, lecz odczuwała ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku (zabawa, nauka, praca, samoobsługa).

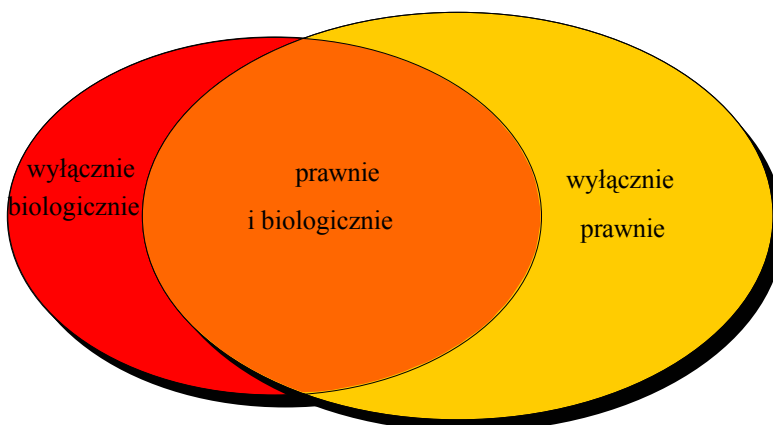
Zbiorowość osób niepełnosprawnych została podzielona na 2 podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne **prawnie**, tj. takie, które posiadały odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony,
- osoby niepełnosprawne **tylko biologicznie**, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

Kryterium zakwalifikowania danej osoby do zbiorowości osób niepełnosprawnych **prawnie** jest:

- dla osób w wieku 16 lat i więcej - posiadanie aktualnego orzeczenia wydanego przez odpowiedni organ orzekający, ustalającego niezdolność do pracy, stopień niepełnosprawności, celowość przekwalifikowania lub inwalidztwo,
- dla dzieci poniżej 16 roku życia - tj. urodzonych po 20 maja 1986 r. uprawnienie do pobierania zasiłku pielęgnacyjnego.

Osoby niepełnosprawne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, dla osób w wieku 16 lat i więcej ustalono 3 stopnie niepełnosprawności:

- **znaczny**
- **umiarkowany**
- **lekki**

orzekane przez powiatowy, wojewódzki lub były krajowy zespół orzekający o stopniu niepełnosprawności. W myśl ustawy inne orzeczenia wydane przez organy do tego upoważnione przed wejściem w życie ustawy (tj. przed 01.01.1998 r.) traktowane były na równi z orzeczeniami stopnia niepełnosprawności

Znaczny stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, która jest:

1. niezdolna do podjęcia zatrudnienia,
2. zdolna do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej albo w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagająca – niezbędnej w celu pełnienia ról społecznych – stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Umiarkowany stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, która jest zdolna do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagająca – w celu pełnienia ról społecznych – częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Lekki stopień niepełnosprawności ma osoba o naruszonej sprawności organizmu, zdolna do wykonywania zatrudnienia, nie wymagająca pomocy innej osoby w pełnieniu ról społecznych.

Wykaz równorzędnych orzeczeń kwalifikujących osobę do grupy osób niepełnosprawnych prawnie oraz określenia stosowane w klasyfikacji niepełnosprawności/inwalidztwa prawnego w latach 1988 i 2002

2002		1988
Stopień niepełno– sprawności	Rodzaje orzeczeń równorzędnych	Grupa inwalidztwa
znaczny	– całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji – I grupa inwalidztwa – orzeczenie o długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym z uprawnieniem do zasiłku pielęgnacyjnego	I grupa inwalidztwa
umiarkowany	– całkowita niezdolność do pracy – II grupa inwalidztwa	II grupa inwalidztwa
lekki	– III grupa inwalidztwa – częściowa niezdolność do pracy – celowość przekwalifikowania zawodowego – orzeczenie o długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym bez uprawnienia do zasiłku pielęgnacyjnego	III grupa inwalidztwa

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w NSP 2002 do grupy osób niepełnosprawnych prawnie nie zaliczono osób, które uzyskały orzeczenie o grupie inwalidztwa wydane przez MON lub MSWiA oraz orzeczeń o długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydanych przez KRUS po 31.12.1997.

Uwzględniając subiektywną ocenę zdolności do wykonywania podstawowych czynności dla danego wieku, zbiorowość osób niepełnosprawnych **prawnie** podzielono na dwie grupy:

- osoby niepełnosprawne **prawnie i biologicznie**, tj. osoby, które posiadały orzeczenie i równocześnie miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych,
- osoby niepełnosprawne **tylko prawnie** tj. osoby, które posiadały orzeczenie i nie miały (nie odczuwały) ograniczonej zdolności do wykonywania czynności podstawowych.

Czynności podstawowe dla danego wieku to:

- dla niemowląt – prawidłowa reakcja na bodźce zewnętrzne (płacz, uśmiech, właściwe gesty i odruchy),
- dla dzieci w wieku przedszkolnym – zdolność brania udziału w grach i zabawach w grupie rówieśników,
- dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym – uczęszczanie do szkoły oraz uczestnictwo we wszystkich rodzajach obowiązkowych zajęć,
- dla osób w wieku aktywności zawodowej – praca zawodowa, nauka lub prowadzenie gospodarstwa domowego,
- dla osób w wieku starszym – podstawowa samoobsługa przy czynnościach higienicznych, zakupach, przyrządzaniu posiłków itp.

KATEGORIA LUDNOŚCI

Kategoria osób niepełnosprawnych została wyodrębniona z ludności faktycznie zamieszkałej i wszystkie zawarte w publikacji przeliczenia do ogółu ludności odnoszą się także do kategorii ludności faktycznie zamieszkałej.

Ludność faktycznie zamieszkała obejmuje następujące grupy osób:

1. Mieszkające stale, które:

- a) były obecne w momencie spisu;
- b) były nieobecne w momencie spisu, ale ich nieobecność trwała mniej niż 2 miesiące;
- c) były nieobecne w momencie spisu przez okres dłuższy niż 2 miesiące, ale ich nieobecność wynikała z następujących powodów:
 - odbywania zasadniczej służby wojskowej lub innej w systemie skoszarowanym oraz uczestniczenia w misjach wojskowych;
 - przebywania w zakładzie karnym lub śledczym;
 - pobytu za granicą.

2. Przebywające czasowo przez okres powyżej 2 miesięcy.

Dotyczy to osób, które mieszkają na stałe w innym miejscu (są tam zameldowane na pobyt stały), natomiast w miejscu spisania przebywają czasowo z następujących powodów: nauka, praca, warunki rodzinne lub mieszkaniowe, leczenie lub rehabilitacja, przebywanie w domu opieki.

Jako czas okresowej nieobecności lub przebywania przyjęty został czas faktyczny, a nie zamierzony.

Kategoria ludności faktycznie zamieszkałej nie uwzględnia osób przybyłych z zagranicy na pobyt czasowy, tj. tych, które nie posiadają stałego pobytu w Polsce (pozwolenia na osiedlenie się).

Kryterium do wyodrębnienia osób niepełnosprawnych w gospodarstwach domowych związanych z rolnictwem indywidualnym była informacja o powierzchni użytków rolnych przypisana użytkownikowi gospodarstwa rolnego.

WIEK

Wiek osób – określony liczbą lat ukończonych – ustalono poprzez porównanie pełnej daty urodzenia z dniem przeprowadzenia spisu (tzw. dniem krytycznym, tj. 20 maja 2002 roku).

W tablicach – obok tradycyjnych pięcioletnich lub dziesięcioletnich grup wieku wprowadzono również:

1. ekonomiczne grupy wieku:

- wiek przedprodukcyjny – mężczyźni i kobiety w wieku 0–17 lat,
- wiek produkcyjny – mężczyźni w wieku 18–64 lata, kobiety w wieku 18–59 lat, grupa ta została podzielona na :
 - wiek mobilny (18–44 lata mężczyźni i kobiety),
 - wiek niemobilny (45–64 lata mężczyźni i 45–59 lat kobiety),
- poprodukcyjny – mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej.

2. grupy pokoleniowe ludności:

- młodzi - osoby w wieku 0-29 lat,
- w średnim wieku - osoby w wieku 30-59 lat,
- starsi - osoby w wieku 60 lat i więcej.

STAN CYWILNY FAKTYCZNY

Stan cywilny faktyczny został określony wtórnie na podstawie charakteru związku w jakim żyje dana osoba, tj. w oparciu o informacje dotyczące relacji z głową gospodarstwa domowego, stanu cywilnego prawnego oraz wzajemnych powiązań między spisаныmi osobami.

Ustalono następujące kategorie stanu cywilnego faktycznego

- kawaler, panna
- żonaty, zamężna - w świetle prawa świeckiego lub kanonicznego i faktycznie pozostający w związku małżeńskim
- partner, partnerka (partnerów wyodrębniano w ramach tego samego gospodarstwa domowego - bez względu na ich stan cywilny prawny)
- wdowiec, wdowa
- rozwiedziony, rozwiedziona
- separowany, separowana (kategoria ta dotyczyła osób nie tworzących formalnych związków partnerskich - pozostających w separacji prawnej, lub o stanie prawnym żonaty/zamężna nie pozostających w związku małżeńskim)

POZIOM WYKSZTAŁCENIA

Poziom wykształcenia jest to najwyższy ukończony cykl kształcenia w szkole lub szkolenia w innym trybie i formie, uznany zgodnie z obowiązującym systemem szkolnictwa. Podstawą zaliczenia wykształcenia do określonego poziomu było uzyskanie świadectwo (dyplom) ukończenia odpowiedniej szkoły: dziennej, wieczorowej, zaocznej czy eksternistycznej. Ze względu na nowy system

szkolnictwa, wprowadzony reformą oświaty w dniu 1 stycznia 1999 roku, poziom wykształcenia został ustalony dla osób w wieku 13 lat i więcej.

KLASYFIKACJA POZIOMÓW WYKSZTAŁCENIA

- 1. Wykształcenie wyższe**
 - a) ze stopniem naukowym co najmniej doktora
 - b) z tytułem magistra, lekarza lub równorzędnym
 - c) z tytułem inżyniera, licencjata, dyplomowanego ekonomisty;
- 2. Policealne**
 - a) z maturą (pomaturalne)
 - b) bez matury
- 3. Średnie**
 - a) ogólnokształcące z maturą;
 - b) zawodowe z maturą;
 - c) ogólnokształcące bez matury
 - d) zawodowe bez matury
- 4. Zasadnicze zawodowe**
- 5. Podstawowe ukończone**
- 6. Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego**

ŹRÓDŁA UTRZYMANIA

W spisie powszechnym ustalano **główne i dodatkowe źródło utrzymania** osób oraz gospodarstw domowych .

Główne źródło utrzymania osoby jest to źródło przynoszące jej największy dochód. Jeżeli osoba miała w ciągu roku poprzedzającego spis tylko jedno źródło dochodów – było ono jednocześnie jej głównym, a zarazem wyłącznym źródłem utrzymania.

Wyróżniono następujące grupy źródeł pochodzenia dochodów:

- dochody (zarobki) z pracy osobiście wykonywanej niezależnie od charakteru zatrudnienia (łącznie z osobami pomagającymi systematycznie i bez umownego wynagrodzenia członkowi rodziny w prowadzeniu działalności gospodarczej (rolniczej lub pozarolniczej) wykonywanej na rachunek własny,
- niezarobkowe źródło dochodów,
- dochody z własności,
- dochody z najmu,
- pozostawanie na utrzymaniu osób posiadających własne źródła dochodów

Własne źródła dochodów (z pracy, z niezarobkowego źródła, z własności lub najmu) mogły wykazywać osoby będące w wieku, co najmniej 15 lat.

KLASYFIKACJA ŹRÓDEŁ UTRZYMANIA

Dochody z pracy

Utrzymujący się z dochodów z pracy to osoby, które:

- pracowały przez cały rok jako pracownicy najemni lub na rachunek własny (w tym pomagający w rodzinnym gospodarstwie rolnym) i to było główne źródło dochodów,

- pracowały w ciągu roku tylko przez kilka miesięcy i w okresie spisu ich sytuacja zawodowa była inna, ale dochód z tej pracy przewyższał dochody z innych źródeł.

Niezarobkowe źródło

- emerytura pracownicza, kombatancka i pochodne,
- emerytura rolna - dochód z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego państwu lub następcy,
- renta z tytułu niezdolności do pracy (renta inwalidzka) - także w tej grupie świadczenie rehabilitacyjne, renta szkoleniowa, renta powypadkowa,
- renta socjalna - świadczenie przyznane na skutek całkowitej niezdolności do pracy z powodu inwalidztwa powstałego przed ukończeniem 18 roku życia lub przed ukończeniem 25 roku życia, w trakcie nauki w szkole lub studiów,
- renta rodzinna (wdowia, sieroca) – świadczenie przyznane uprawnionym członkom rodziny po śmierci współmałżonka lub rodzica,
- zasiłek dla bezrobotnych - świadczenie przyznawane osobom zarejestrowanym w powiatowych urzędach pracy na określony czas trwania bezrobocia,
- zasiłek pomocy społecznej - świadczenie przyznawane osobom, które nie mają żadnych źródeł dochodów, lub posiadane dochody są niewystarczające,
- inne niezarobkowe źródła – w tym:
 - zasiłek pielęgnacyjny, alimenty, stypendium, świadczenie przedemerytalne (zasiłek przedemerytalny), dom opieki (dom dziecka, dom rencisty, itp.), zakon oraz pozostałe nie wymienione niezarobkowe źródła utrzymania np. zasiłek wychowawczy, zasiłek rodzinny, renta prywatna, wygrana w grach liczbowych i loteryjnych, na wyścigach konnych, pomoc z zagranicy, sprzedaż ziemi, nieruchomości, środków trwałych, przebywanie w więzieniu lub areszcie powyżej 12 miesięcy.

Inne dochody

- **z własności** - dla osób utrzymujących się z dochodów z tytułu oddanych w dzierżawę gruntów rolnych, z lokat kapitałowych, z odsetek od oszczędności, udziału w zyskach przedsiębiorstw (dywidend). W opracowaniach wyników NSP 2002 źródło to występuje zawsze jako odrębna pozycja, lub w grupie inne dochody. Poprzednio dochody z własności zaliczano do niezarobkowych źródeł,
- **z najmu** - dla osób uzyskujących dochody z najmu mieszkania, pokoi, budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, garaży. W opracowaniach wyników spisu ludności 2002 dochód z najmu wyodrębniony jest jako oddzielna pozycja (lub w grupie inne dochody) a także grupowany jest razem z pracą na rachunek własny poza rolnictwem. Uzasadnieniem dla przyjęcia takiego rozwiązania jest fakt traktowania dochodów z najmu jako pochodzących z prowadzonej działalności gospodarczej. Poprzednio źródło to zaliczane było do niezarobkowych źródeł.

Na utrzymaniu osoby (z gospodarstwa domowego lub spoza gospodarstwa domowego) – posiadającej własne źródło dochodów.

Prezentowany w tablicy nr 8 części tabelarycznej podział na utrzymujących się z dochodów z pracy, z niezarobkowego źródła i z innych dochodów oznacza wszystkie osoby utrzymujące się w ciągu roku głównie z danego źródła oraz osoby utrzymywane przez nie.

Natomiast w tablicy nr 1 oraz w części analitycznej wyodrębniono osoby posiadające własne źródło utrzymania oraz osoby utrzymywane.

Biorcy świadczeń społecznych

W spisie ludności 2002 pozyskiwano informacje o rodzaju otrzymywanych świadczeń z: ZUS, FUS, KRUS, opieki społecznej, takich jak: emerytury, renty, zasiłki dla bezrobotnych, pomocy społecznej, pielęgnacyjnej, alimenty itp. Informacje o rodzajach pobieranych świadczeń zbierano niezależnie od wieku osób, którym przyznano świadczenie, a także od faktu czy świadczenia te stanowiły źródło utrzymania (główne, dodatkowe) czy też nie. W przypadku dzieci, którym przyznano świadczenie, np. rentę rodzinną, alimenty, zasiłek pielęgnacyjny - dysponentem w imieniu dziecka była osoba dorosła i to jej wykazywano świadczenie jako źródło utrzymania (jeżeli stanowiło ono źródło utrzymania), natomiast dziecko było świadczeniobiorcą.

AKTYWNOŚĆ ZAWODOWA

Z punktu widzenia analizy rynku pracy **ludność w wieku 15 lat i więcej** można podzielić (zgodnie z międzynarodowymi standardami) - na trzy podstawowe kategorie: pracujących, bezrobotnych i biernych zawodowo. Pracujący i bezrobotni tworzą razem kategorię **aktywnych zawodowo**.

Do **pracujących** zaliczono wszystkie osoby, które w okresie badanego tygodnia:

- wykonywały przez co najmniej 1 godzinę pracę przynoszącą zarobek lub dochód tzn. były zatrudnione w charakterze pracownika najemnego, pracowały we własnym (lub dzierżawionym) gospodarstwie rolnym lub prowadziły własną działalność gospodarczą poza rolnictwem, pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa rolnego lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- nie wykonywały pracy (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych, strajku), ale formalnie miały pracę jako pracownicy najemni bądź pracujący na własny rachunek,
- uczniowie, z którymi zakłady pracy lub osoby fizyczne zawarły umowę o naukę zawodu lub przyuczenie do określonej pracy, jeżeli otrzymywali wynagrodzenie.

Bezrobotni są to osoby w wieku **15 –74 lata**, które spełniały jednocześnie trzy warunki:

w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi, i aktywnie poszukiwały pracy oraz były gotowe (zdolne) podjąć pracę w tygodniu badanym i następnym.

Do bezrobotnych zostały zaliczone także osoby, które nie poszukiwały pracy, ponieważ miały pracę załatwioną i oczekiwały na jej rozpoczęcie.

Pozostałe osoby stanowią **ludność bierną zawodowo**.

GOSPODARSTWA DOMOWE

Osoby mieszkające w mieszkaniach lub zamieszkanym pomieszczeniach nie będących mieszkaniami (np. strych, piwnica) tworzą gospodarstwa domowe.

Przez gospodarstwo domowe rozumie się zespół osób spokrewnionych lub niespokrewnionych, mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się.

W każdym gospodarstwie domowym wyodrębniano „głowę” gospodarstwa, wobec której ustalano stosunek pokrewieństwa (powinowactwa) wszystkich pozostałych członków gospodarstwa domowego.

Głową gospodarstwa domowego w rozumieniu spisu jest ta osoba, która całkowicie lub w przeważającej części dostarcza środków utrzymania danemu gospodarstwu domowemu.

Na podstawie stosunku pokrewieństwa każdej osoby z głową gospodarstwa domowego oraz dodatkowych informacji ustalano skład rodzinny gospodarstwa domowego, tzn. liczbę i typy rodzin.

Gospodarstwa domowe z osobami niepełnosprawnymi

Kryterium wyodrębniającym te gospodarstwa z ogółu gospodarstw domowych jest deklaracja przez przynajmniej jednego z członków gospodarstwa domowego całkowitego lub poważnego ograniczenia zdolności do wykonywania czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadanie odpowiedniego, aktualnego orzeczenia wydanego przez organ do tego uprawniony.

Źródła utrzymania gospodarstw domowych (główne i dodatkowe) wynikają z indywidualnych źródeł dochodów uzyskiwanych przez poszczególnych członków gospodarstwa domowego w okresie 12 miesięcy poprzedzających spis. Jeżeli członkowie gospodarstwa domowego uzyskiwali dochody z jednego rodzaju źródła, wówczas źródło to było głównym, a zarazem jedynym (wyłącznym) źródłem utrzymania ich gospodarstwa.

Decydujące znaczenie dla określenia źródeł utrzymania gospodarstwa domowego miał rodzaj przeważającego dochodu osiąganego łącznie przez członków danego gospodarstwa, które ustalano poprzez łączenie indywidualnych dochodów pochodzących z tego samego źródła.

Główne źródło utrzymania gospodarstwa domowego jest to źródło, z którego pochodzi przeważająca część środków w budżecie domowym, przeznaczana na potrzeby wszystkich członków gospodarstwa domowego.

Klasyfikację źródeł utrzymania wykazano przy dochodach osób.

RODZINY

Rodziny w spisach wyodrębnia się spośród osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego.

Rodzina (biologiczna) w spisie definiowana jest jako dwie lub większa liczba osób, które są związane jako mąż i żona, wspólnie żyjący partnerzy (kohabitanci) – osoby płci przeciwnej lub jako rodzic i dziecko. Tak więc, rodzina obejmuje parę bez dzieci lub parę z jednym lub większą liczbą dzieci, albo też samotnego rodzica z jednym bądź większą liczbą dzieci.

Wyróżnia się następujące typy rodzin:

- małżeństwo bez dzieci
- małżeństwo z dziećmi
- partnerzy bez dzieci
- partnerzy z dziećmi
- matka z dziećmi
- ojciec z dziećmi.

Rodzina pełna jest to rodzina z obojgiem rodziców (naturalnych lub innych) z dziećmi, natomiast **rodzina niepełna** jest to rodzina z jednym tylko rodzicem i dziećmi, tzn. samotna matka z dziećmi lub samotny ojciec z dziećmi.

Rodzina z osobami niepełnosprawnymi - małżeństwa/partnerzy bez dzieci, rodzina pełna lub niepełna, w której przynajmniej jedna osoba zadeklarowała całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadała odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony.

Głowa rodziny – jest to pojęcie umowne służące do przedstawienia struktury rodzin według źródła utrzymania. Pod pojęciem głowy rodziny należy rozumieć:

mężczyznę – w rodzinach pełnych,
matkę lub ojca – w rodzinach niepełnych.

MIESZKANIA

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb, łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Za **izbę** uznano pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami sięgającymi od podłogi do sufitu, z **bezpośrednim oświetleniem dziennym i o powierzchni nie mniejszej niż 4 m²**. Izbami są pokoje oraz kuchnie spełniające powyższe kryteria.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to suma powierzchni wszystkich pomieszczeń znajdujących się w obrębie mieszkania, a w szczególności: pokoi, kuchni (z oknem i bez okna), spiżarni, przedpokoi, łazienek oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnym lub gospodarczym potrzebom mieszkańców lokalu, bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania.

Wyposażenie mieszkania w instalacje techniczno-sanitarne

Wykazano w spisie urządzenia czynne jak i chwilowo nieczynne, a także te, które już zainstalowano w mieszkaniu, ale nie podłączono ich jeszcze do sieci. Nie spisano natomiast urządzeń, które na skutek znacznych uszkodzeń były nieczynne dłużej niż rok.

Wodociąg. Jako wyposażone w wodociąg uznano mieszkanie, w obrębie którego znajdował się kran z wodą bieżącą.

Ustęp splukiwany. W spisie wykazano tylko urządzenia znajdujące się w obrębie mieszkań, splukiwane wodą ze spluczki podłączonej do instalacji wodociągowej.

Łazienka. Za łazienkę uznano pomieszczenie w mieszkaniu, w którym zamontowana była wanna lub prysznic bądź oba te urządzenia oraz instalacja odprowadzająca zużyta wodę na zewnątrz budynku (do sieci, do szamba lub do innych odbiorników).

Gaz. Rozróżniono instalacje gazu z sieci i gazu z butli (butle o pojemności 11 kg i większe, w tym również „kontenery” z gazem płynnym).

Sposób ogrzewania mieszkania. Rozróżniono w spisie 3 główne sposoby ogrzewania: centralne ogrzewanie, piece, inny sposób.

Za **centralne ogrzewanie** uznano każdą instalację doprowadzającą ciepło (gorącą wodę, parę wodną lub powietrze) z centralnego źródła jego wytwarzania do poszczególnych pomieszczeń w mieszkaniu. Na drugim stopniu podziału, mieszkania ogrzewane przy pomocy c.o. pogrupowano, w zależności od źródła wytwarzania ciepła, na wyposażone w:

- centralne ogrzewanie zbiorowe (z sieci lub kotłowni w budynku wielomieszkaniowym),
- centralne ogrzewanie indywidualne - w budynku jednorodzinny (piec do c.o. zainstalowany we własnej kotłowni) lub w mieszkaniu np. piec do c.o. zainstalowany w kuchni lub łazience.

OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA

Obiektem zbiorowego zakwaterowania jest zespół pomieszczeń zlokalizowanych w jednym lub kilku budynkach zajętych przez jeden zakład świadczący usługi opiekuńczo-wychowawcze, opiekuńczo-lecznicze, hotelarskie bądź inne, w których zamieszkuje zwykle większa liczba osób.

Zgodnie z międzynarodowymi zaleceniami przyjęto szerszą klasyfikację obiektów - zakłady dla samotnych kobiet, obiekty instytucji wyznaniowych, placówki dla bezdomnych.